

**Anexa nr. .... la ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr.
.../2020
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII**

**Programa școlară
pentru disciplina opțională
Laboratorul de teatru
Clasa a X-a /a XI-a**

București, 2020

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina opțională *Laboratorul de teatru* reprezintă o ofertă de curriculum la decizia școlii pentru clasa a X-a /a XI-a din învățământul liceal având alocat un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar.

În elaborarea prezentei oferte curriculare au fost valorificate recomandări din documente naționale și europene/internaționale:

- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene, privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC);
- EACEA P9 Eurydice, *Educația artistică și culturală în școala europeană*, Bruxelles, 2009;
- UNESCO, *The second World Conference on Art Education. Seoul Agenda: Goals for the development of Arts Education*, 2010;
- WAAE, Frankfurt Declaration for Arts Education, 2019;
- Legea Educației Naționale nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011.

Programa școlară contribuie la profilul de formare al elevului din învățământul liceal prin următoarele competențe cheie: sensibilizare și exprimare culturală, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă, sociale și civice și spirit de inițiativă și antreprenoriat, și vizează formarea adolescentului cu abilități sociale de bază și cultură comunicatională, capabil să înțeleagă lumea, să se exprime și să interacționeze armonios cu semenii. Aceste obiective se ating prin familiarizarea elevilor cu situații diverse de viață (care vizează comunicarea orală, expresivitatea și adoptarea comportamentelor sociale dezirabile) și prin utilizarea limbajului teatral.

Demersul de proiectare are în vedere nevoile elevilor de dezvoltare a creativității și extindere a capacității de relaționare cu cei din jur. Astfel, au ocazia să le dobândească și să le aplice în situații de învățare specifice artei scenice: dicția și coerență în discurs, coordonarea motrică, lucrul în echipă, gestionarea conflictelor, dezvoltarea memoriei, spontaneității, imaginației.

Disciplina *Laboratorul de teatru* aduce următoarele beneficii:

- facilitarea dobândirii de instrumente creative ca urmare a utilizării limbajului teatral multidiscplinar (implicând corpul, mișcarea, sunetul, ritmul, gestul, cuvântul și imaginea);
- experimentarea unor noi posibilități de comunicare verbală și non-verbală și interrelaționare umană;
- învățarea unor metode de autoconcentrare, relaxare și autoorganizare;
- canalizarea constructivă a conduitelor motorii inadecvate, agresive și/sau violente, ținând prevenția fenomenului violenței școlare, precum și dezvoltarea abilității de gestionare a conflictelor;
- promovarea bunăstării individuale și de grup, precum și a incluziunii sociale;
- dezvoltarea abilităților proprii de înțelegere și gestionare a emoțiilor;
- stimularea spontaneității și a curiozității;
- prevenirea lipsei de interes și a atitudinilor de ostilitate față de cunoaștere.

Disciplina opțională *Laboratorul de teatru* respectă principiile didactice de bază (și promovează un demers de învățare de tip experiențial, în contexte concrete („*learning by*

doing”), explorând modalități de lucru specifice teatrului. Prin acest demers adolescenții își vor dezvolta capacitatea de lucru în grup, observarea, concentrarea atenției, imaginația, senzorialitatea conștientă, spontaneitatea, memoria, înțelegerea emoțiilor, libertatea de exprimare în public, intuiția, gestionarea conflictului.

Prezenta programă școlară este rezultatul unui proces de proiectare și derulare a unor activități educative și de formare profesională, precum: *proiectul UNATC Junior*, la care au participat peste 500 de elevi cu vârste cuprinse între 3-19 ani, din 4 județe (2016, 2017, cu finanțare MEN, prin FDI și FSS, <https://www.facebook.com/UNATCJunior>, www.unatc.ro) *proiectul Caravana UNATC Junior*, cu participarea a peste 400 de elevi din 11 județe (2018-2020, cu finanțare MEC, prin FDI în anii 2018-2020, www.unatc.ro; cursul acreditat de formare a profesorilor „Teatru aplicat pentru copii și adolescenți” (OMEN nr. 3937/19.04.2019).

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

Programa școlară este realizată din perspectiva modelului de proiectare curriculară, în vigoare, la nivelul învățământului gimnazial:

- **Competențele** sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.
- **Competențele generale** vizate la nivelul disciplinei opționale *Laboratorul de teatru* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului din învățământul liceal.
- **Competențele specifice** sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.
- **Conținuturile** învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.
- **Sugestiile metodologice** includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

COMPETENȚE GENERALE

- 1. Utilizarea adecvată a mijloacelor de expresie specifice teatrului**
- 2. Exprimarea opiniilor civice în crearea de scenarii dramatice**
- 3. Manifestarea responsabilității față de societate prin realizarea unui spectacol de teatru cu și pentru adolescenți**

CLASA a X-a/a XI-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea adecvată a mijloacelor de expresie specifice teatrului

Clasa a X-a/a XI-a
<p>1.1. Dobândirea traseului de evoluție de la imaginație la empatie prin arta actorului</p> <ul style="list-style-type: none">
- Implicarea în jocuri de improvizație care determină declanșarea empatiei față de colegi;
- Descoperirea propriului mecanism de preluare și prelucrare a informației primite de la partener;
- Exersarea capacității de opțiune în vederea acțiunii scenice în relație cu partenerul scenic.
<p>1.2. Înțelegerea conflictului ca element esențial în dinamica scenică</p> <ul style="list-style-type: none">
- Participarea la jocuri teatrale care vizează conștientizarea paletii de emoții individuale și a grupului de lucru, motor în declanșarea conflictelor scenice;
- Gestionarea conflictelor în funcție de contextul scenic propus;
- Utilizarea expresiei emoționale în jocuri de improvizație verbale și nonverbale.

2. Exprimarea opiniilor civice în crearea de scenarii dramatice

Clasa a X-a/a XI-a
<p>2.1 Identificarea problemelor sociale cu valoare teatrală</p> <ul style="list-style-type: none">
- Descoperirea conceptului de teatralitate în mediul înconjurător;
- Dezvoltarea disponibilității de analiză a contextului social în vederea creării situațiilor scenice imaginate;
- Implicarea în proiecte de explorare a nevoilor comunităților defavorizate.
<p>2.2 Formularea de scenarii de teatru inspirate din situații reale de viață</p> <ul style="list-style-type: none">
- Utilizarea metodelor de scriere creativă în adaptarea textelor clasice din lecturile obligatorii/suplimentare pentru liceu;
- Diversificarea paletii de roluri propuse și create în scenariul dramatic;
- Dezvoltarea capacității de a lucra în echipă exerciții de scriere creativă pentru elaborarea textelor dramatice.

3. Manifestarea responsabilității față de societate prin realizarea unui spectacol de teatru cu și pentru adolescenți

Clasa a X-a/a XI-a
<p>3.1. Înțelegerea limbajului regizoral în arta teatrului</p> <ul style="list-style-type: none">
- Analizarea structurii a unei piese de teatru alese: idei principale, acțiuni, distribuție;
- Participarea la jocuri teatrale pentru formarea viziunii asupra relațiilor dintre personaje;
- Implicarea în procesul de organizare a spațiului de repetiție conform situației scenice propuse.
<p>3.2. Utilizarea elementelor de scenografie, coregrafie, multi-media în construcția spectacolului de teatru</p> <ul style="list-style-type: none">
- Conceperea în grup a schițelor de lucru reprezentative pentru înțelegerea mai bună a viziunii propuse de scenariul dramatic (schițele cuprind detalii despre scenografie, muzică,

Clasa a X-a/a XI-a

mișcare scenică, lumini, sunet, proiecții video);

- Dezvoltarea capacității de a susține un monolog, parte din spectacolul teatral;
- Susținerea unui spectacol de teatru cu o durată de aproximativ 45 de minute în fața unui public.

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Clasa a X-a/ a XI-a
1. Emoție în teatru	<p>Empatia față de colegii mei Emoțiile pozitive, emoțiile negative Conflictul duce la rezolvarea de probleme Libertatea de exprimare verbală în public Expresivitatea corporală în comunicarea scenică Reacțiile paradoxale în crearea rolurilor scenice</p>
2. Scriere creativă	<p>Lumea înconjurătoare ca inspirație pentru scenariul dramatic Alți oameni, alte spații, alte universuri Autori clasici în viziunea adolescentului de azi Tipologii de oameni și personaje dramatice Tipologiile feminine în literatură, sursă de inspirație Figuri masculine, figuri legendare, eroul, noneroul Personaje pozitive, personaje negative Scenariul dramatic ca formă de conștientizare a problemelor sociale</p>
3. Structură spectacol de teatru	<p>Arta regizorului și organizarea scenică. Conceptul de repetiție Arta actorului și crearea rolului Arta scenografiei ca formă de expresie scenică Muzica și ritmul. Elemente esențiale în spectacolul de teatru Creativitate corporală în spațiul scenic Spectatorul, principalul partener de dialog Teatrul – artă participativă</p>

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline.

Elevul va învăța, prin metode adecvate vârstei, lucrurile necesare pentru dezvoltarea sa armonioasă în această etapă de viață și își va conștientiza rolul de elev prin activitățile desfășurate la disciplina *Laboratorul de teatru*. Cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între discipline, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, în succesiunea următoare: *competențe generale, competențe specifice, activități de învățare, conținuturi*. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- o În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- o Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- o Ce conținut voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- o Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- o Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Metoda specifică utilizată în predarea conținuturilor științifice este jocul teatral, tehnică eficientă și atractivă, prin care elevii își dezvoltă competențe într-un mod relaxant. Disciplina *Laboratorul de teatru* contribuie la formarea profilului absolventului de liceu și prevede finalitățile prin care elevul devine autonom și creativ în învățare, deschis spre învățarea permanentă, încrezător în forțele proprii, capabil să comunice și să coopereze cu alții.

Disciplina *Laboratorul de teatru* dezvoltă creativitatea, formează competențe de comunicare, competențe socio-emoționale și un comportament prosocial.

1. Dezvoltarea creativității

Perioada studiilor liceale corespunde, în cazul majorității elevilor, stadiului psihologic al adolescenței. Adolescența, considerată un „punct de turnură în dezvoltarea umană”, este marcată atât de interese diverse, cât și de comportamente schimbătoare, de implicarea elevului în numeroase activități.

Studiile de psihologia vârstelor consemnează că adolescența este perioada unei adevărate explozii a intereselor de cunoaștere – științifice, tehnice, artistice, politico-sociale, filosofice, profesionale. Adolescentul urmărește să descopere valorile general umane și, mai departe, prin intermediul lor, să-și descopere și să-și afirme valoarea proprie. Interesele multiple ale adolescentului îi determină orientarea către literatură, artă, știință, ca și spre diverse pasiuni.

Construcția identității și fluctuația stimei de sine (sensibilă la aprecierea covârșnicilor, a profesorilor, a părinților) determină probleme emoționale importante în adolescență. Stima de sine reflectă raționamentul tânărului în ceea ce-i privește competența profesională, atractivitatea sa, acceptarea sa de către ceilalți, succesul școlar, sportiv și, nu în ultimul rând, succesul în relațiile interpersonale.

Adolescenții dezvoltă o mai mare capacitate de gândire abstractă care le dă o viziune mai complexă asupra propriei persoane, cuplată cu o reflecție de sine mai mare și cu o autonomie crescută în luarea deciziilor. Aceste schimbări importante sunt însoțite însă de anumite vulnerabilități. Supraestimarea poate antrena eșecuri, în timp ce subestimarea conduce la evitarea provocării și la reducerea oportunității pentru dezvoltare personală.

În ceea ce privește abilitățile creative și expresive, deși vârsta adolescenței este propice creativității, în realitate la această vârstă doar fluiditatea este mai dezvoltată, restul componentelor gândirii divergente fiind slab reprezentate. Profesorul care va preda disciplina *Laboratorul de teatru* va ține cont de faptul că dezvoltarea creativității presupune atât abilități importante pentru un anumit domeniu, cât și aptitudini speciale în diverse domenii, precum și o serie de abilități creative specifice.

Abilitățile creative includ:

a) un stil cognitiv și un stil perceptiv care să permită rezolvarea de probleme prin metode noi, bazate pe dezvoltarea unor scheme euristice;

c) un stil de muncă dominat de perseverență, de capacitatea de a depune efort pe termen lung, de independență, de autodisciplină, de motivație intrinsecă, generatoare de bucurie și satisfacție.

În dezvoltarea creativității adolescentului, profesorul de Teatru va urmări antrenarea tuturor parametrilor de potențial creativ – fluiditatea, flexibilitatea, originalitatea, elaborarea și redefinirea.

2. Dezvoltarea competențelor de comunicare

Din punct de vedere cognitiv, adolescentul dobândește abilități cognitive deosebite, inclusiv capacități superioare perceptive și de reprezentare, care îi permit să gândească sistematic și logic, să avanseze prelucrări algoritmice și euristice ale diverselor situații cu care se confruntă. El folosește raționamente de tip ipotetico-deductiv, care implică relevarea ipotezelor de rezolvare a unei situații problematice și formularea logică, sistematică, a unui plan pentru identificarea soluției corecte.

Aceste deprinderi se consolidează în cadrul comunicării, proces dinamic pe care profesorul de teatru îl poate optimiza. Există cinci tipuri de atitudini dezvoltate de către o persoană în cadrul comunicării interindividuale: *atitudinea de interpretare* (interpretul verbalizează pentru celălalt ceea ce acesta nu știe, iar interpretantul se prezintă ca deținător al unei presupuse cunoașteri și prin aceasta are un ascendent asupra celuilalt); *atitudinea de evaluare* (concretizată în formularea unor judecăți pozitive sau negative în raport cu ceea ce spune sau ceea ce face celălalt); *atitudinea de ajutor sau de consiliere* (inițiativa în căutarea soluțiilor aparține consilierului, nu celui consiliat); *atitudinea de chestionare sau de anchetă* (accentuează diferențele de statut și poate contribui la blocarea comunicării) și *atitudinea de comprehensiune* (singura care îl privilegiază pe interlocutor).

În cadrul comunicării, atitudinea de anchetă și atitudinea de emiteră a unor judecăți preponderent negative sunt contraindicate. Pentru a spori eficiența comunicării, adolescentul trebuie să se bazeze pe *empatie*, aptitudine care poate fi construită în cadrul orelor de la disciplina *Laboratorul de teatru*. Empatia (care presupune scufundarea individului în lumea subiectivă a celuilalt pentru a-l înțelege din interior) se definește nu numai prin receptivitatea

la sentimentele trăite de celălalt, ci și prin capacitatea verbală de a comunica această comprehensiune.

Adolescentul se află, totodată, în pragul alegerii unei profesii. Ca urmare, activitatea didactică a profesorului de la disciplina *Laboratorul de teatru* trebuie să constituie și un mijloc de observare a posibilităților lui, în vederea consilierii vocaționale. Profesorul trebuie să-și ofere permanent sprijinul elevilor săi adolescenți, care sunt adulți în devenire. Aceștia trebuie îndrumați către aprecierea realistă a posibilităților proprii, astfel încât să-și aleagă corect viitorul parcurs profesional.

3. Dobândirea competențelor socio-emoționale și a comportamentului prosocial

Adolescentul, în dorința de a-și consolida o identitate dincolo de familie, dezvoltă relații numeroase cu covârșnicii, devenind detașat emoțional de părinți. Există însă și adolescenți care acceptă identitatea impusă de părinți, precum și adolescenți la care formarea identității se produce abia după ce ajung la vârsta adultă.

În relațiile de prietenie ale perioadei, fetele simt nevoia angajării reale, fiind mult mai atente și mai critice decât băieții la aspectele pozitive și negative ale unei relații. Anxietatea în legătură cu relaționarea socială este mai frecventă în rândul lor. De altfel, multe din schimbările cognitive și emoționale din adolescență sunt influențate de dimensiunea gender. Adolescențele inițiază mai multe schimburi verbale, prezintă o mai mare deschidere față de verbalizare și vorbesc mai mult despre aspectele emoționale ale relațiilor interpersonale, comparativ cu băieții. Relațiile dintre adolescenți pot fi optimizate, de asemenea, prin intermediul disciplinei *Laboratorul de teatru*.

Strategiile didactice

Teatrul este, fără îndoială, unul dintre mijloacele cele mai plăcute de a te dezvolta ca ființă socială deoarece se bazează pe joc. Alegerea relațiilor și a grupurilor sociale potrivite pentru copiii noștri, viitorii adulți, se poate îndruma și educa încă din copilărie. Descoperirea a „ceea ce vreau să fac în viață” va fi mai ușor de realizat dacă adolescentul va avea posibilitatea să se cunoască, să se exprime, să experimenteze situații sau profesii, așa cum se întâmplă prin jocul complex al teatrului.

Disciplina *Laboratorul de teatru* are ca finalitate educarea și dezvoltarea atenției, a spiritului de observație, a lucrului în echipă, a gândirii creatoare, a imaginației active, a limbii și vocabularului, a fizicalizării, precum și formarea și educarea ritmului, a vocii (pentru cântat și vorbit), a vorbirii (comunicării) în public, pe nivele de vârstă și interese/competențe.

Orele propuse în această programă îmbină armonios mai multe arte și competențe, astfel: mișcare (sport și dans), vorbire (dicție, limbă și literatură), cântat (impostafie și muzică), imagine (desen, pictură, manufactură). Prin intermediul jocurilor și al exercițiilor propuse în cadrul disciplinei *Laboratorul de teatru*, urmărim să insuflăm elevilor respect și plăcere pentru (propria) muncă: jocuri create împreună, decoruri și măști construite, spectacole realizate împreună, cântece și dansuri repetate și create împreună. Lucrul în grup, formarea și dezvoltarea personalității fiecărui membru al echipei în cadrul acestor activități sunt esențiale pentru programul și propunerea noastră educațională.

Educația prin teatru este o activitate 100% practică. Disciplina are un accentuat caracter practic-aplicativ, explorator care presupune implicarea directă a elevilor. Ei își

descoperă aptitudini specifice și își formează competențe socio-emoționale, atât de necesare în viața de adult viitoare.

Laboratorul de teatru se poate desfășura în diferite medii de învățare: sala de clasă, sala de sport, curtea școlii, parcul etc. cu o singură condiție: ca întreg colectivul să își asume „transformarea” spațiului respectiv în orice alt spațiu/timp cunoscut sau imaginat; iar această aderare la un țel comun îi va face pe elevi să se simtă bine, să-și manifeste starea de bucurie, să devină motivați în realizarea unor scopuri artistice comune grupului din care fac parte. Conform principiului de bază: *arta teatrului e artă de grup și nu arta individuală*, în atelier se va pune accentul pe lucrul în perechi și în grup, favorizând integrarea, ajutorarea și stimularea reciprocă, dezvoltarea comunicării, a toleranței, a rezolvării unor situații nou apărute, a experimentării, conform principiului *concesie și cooperare*.

Acolo unde este nevoie se va asigura utilizarea unor materiale didactice (mingi, cercuri, eșarfe, culori etc), deși un principiu de bază în arta teatrului - *actorul face să existe lucruri care nu există* - ne motivează să lucrăm cu succes, exerciții cu obiecte cărora, cu imaginație și convingere, adolescenții le pot schimba identitatea (de ex. un banal pahar de plastic poate deveni pocalul de aur din care bea un prinț o băutură miraculoasă, ori un simplu pantof de sport poate deveni condurul de cleștar al Cenușăresei).

În derularea demersului didactic se vor lua în considerație următoarele aspecte:

- cuprinderea tuturor elevilor în activitățile de teatru, adaptând exercițiile la particularitățile fizice și motrice ale vârstei elevilor; nu se vor utiliza jocuri care presupun eliminarea elevilor; prin rotație, rolurile de conducere/constituire echipe se vor acorda tuturor elevilor;

- principiul *la Teatru nimeni nu pierde niciodată*, deci nu există grupe de învingători și învinși, ci colegi care au reușit o performanță într-un anumit moment. Oricum, cu implicare și concentrarea atenției, oricine poate câștiga;

- un joc nou predat se va relua doar pentru amuzamentul elevilor și se va căuta schimbarea unor teme, scopuri, regului, toate la sugestia elevilor. Exercițiile nu se fac niciodată identic, pentru că aceasta duce la mortificarea creației; teatrul cu și pentru copii se construiește numai pe tărâmul *Improvizației*;

- jocurile de mișcare se pot lucra de la o clasă la alta, în contexte noi, respectându-se particularitățile elevilor;

- se recomandă ca la fiecare oră să se alterneze tipurile de exerciții pentru a nu plictisi elevii;

- fiecare oră de *Laboratorul de teatru* va începe, obligatoriu, cu pregătirea organismului pentru efort (încălzirea);

- după fiecare joc care solicită efort, se va lucra un exercițiu static;

- reușita unei clase de teatru ține foarte mult de harul cu care profesorul (profesionalizat) coordonează activitatea de învățare (experimentarea) și de armonia care se creează între elevi.

Toate activitățile de predare vor respecta principiile didactice de bază, după cum urmează: principiul intuiției sau unității dintre senzorial și rațional; principiul legării teoriei de practică; principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor; principiul sistematizării și continuității cunoștințelor; principiul accesibilității cunoștințelor sau respectării

particularităților de vârstă; principiul individualizării și diferențierii învățării; principiul însușirii temeinice a cunoștințelor.

Pentru proiectarea activităților de învățare puteți folosi bibliografia propusă la sfârșitul acestui document, unde veți regăsi resurse teoretice și numeroase exemple practice.

Pentru a evalua procesul de evoluție al fiecărui elev, cadrul didactic va folosi evaluarea formativă.

Evaluarea continuă, formativă este eminentă practică în cadrul orei de teatru, focalizată pe competențele elevilor, introducând imediat rezultatele ei în fluxul educativ. Evaluarea formativă este internă și este axată pe proces, se face pe tot parcursul învățării, conform unui principiu de bază (exprimat de profesoara americană Viola Spolin): *pe scenă, important este procesul, nu succesul*.

Evaluarea formativă urmărește două dimensiuni:

- Evaluarea cu rol de a fixa învățarea, de a o sprijini și întări, urmărind și progresul elevilor (assessment for learning) – permite reflecția asupra modului de învățare al elevilor și oferă direcții de optimizare. Pentru aceasta se recomandă metode colective, interactive, cu rol atât de evaluare (achiziții și progres), cât și de fixare și consolidare a rezultatelor învățării, având o importantă funcție de sprijin a grupului de elevi în învățare. Metodele vor fi cu precădere din sfera celor alternative și complementare, inclusiv sub formă de exerciții și jocuri cu scop evaluativ;
- Evaluarea cu rol de apreciere și evaluare a achizițiilor în termeni de rezultate ale învățării – cunoștințe, abilități, atitudini, comportamente (assessment of learning). În acest scop, se utilizează autoevaluarea și interevaluarea (evaluarea colegială). Pentru evaluarea fiecărui elev, se recomandă metode de evaluare precum: activități practice, proiecte individuale și de grup, postere/desene/colaje, portofolii. Este important ca profesorul să acorde feedback permanent pentru a evidenția progresul fiecărui elev, să încurajeze exprimarea ideilor, a argumentelor personale, expunerea și valorizarea produselor învățării.

Evaluarea inițială nu se aplică la orele de *Teatru și noi*, conform ideii că arta teatrului este o carte deschisă oricui, un loc de joc și experimentare, de dezvoltare și cunoaștere. Nu se recomandă să se facă diferențe între adolescenții care au făcut teatru și cei care nu au făcut niciodată.

În programa disciplinei opționale *Laboratorul de teatru* pentru clasa a X-a/a XI-a, se folosesc următorii termeni specifici:

1. **coordonate scenice** – pe baza acestora se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Acestea sunt: *teme, probleme, situații, sarcini, scopuri*. Parcursul este: un actor primește o **temă**; în acest moment se ridică o **problemă** (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor **situații** care, implicit, dau actorului mai multe **sarcini** ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor **scopuri** clare, derivate din chiar tema primită. Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să impună, stabilească, fixeze felul în care elevul să rezolve tema primită;

2. situația scenică se orientează după un număr de **parametri teatrali**. **Parametrii teatrali** sunt *unde, de unde* (se referă la determinanta spațială), *când, de când* (se referă la determinanta temporală), *ce, de ce* (se referă la determinanta acțională), *cine* (întotdeauna *EU* în situația dată). În procesul de creație al actorului se păstrează *regula celor trei unități*; în

spațiul scenic trebuie să se răspundă acestor trei coordonate de bază: spațiu, timp și acțiune scenică;

3. **fizicalizare** în teatru se poate dobândi doar cu ajutorul mijloacelor de expresie artistică și a acțiunilor fizice determinate de relațiile și descoperirile scenice.

4. **reacție organică/organicitate** în teatru se referă la capacitatea de a întruchipa veridic situații de viață cât mai diverse, a trăi cu adevărat alte vieți

5. **improvizație** presupune că soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Un plan bine încheiat de dinainte, un fel de mică regie prin care se rezolvă mental traseele scenice va duce întotdeauna la un rezultat formal, fără viață. În teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate;

6. **soluții/rezolvări scenice** - trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic;

7. **magicul dacă** este principiul teatral de bază prin care un om își poate asuma gândirea unei alte persoane, prin apel la imaginație, constituind primul pas către empatie. Cuvântul „dacă” este un impuls, un stimul al activității noastre creatoare interioare. Cu alte cuvinte, *ce aș face, în cel fel aș proceda într-o situație de viață a altui om?*;

8. **principiul acțiunii fizice** este principiul de bază în arta actorului conform căruia acțiunea pe scenă este născută natural/organic/spontan, în urma unui gând. Doar în acest fel, acțiunea devine credibilă pentru spectator;

9. **conflictul scenic** reprezintă principalul nucleu care generează acțiunea scenică (conflict în sensul de păreri pro/contra în cadrul relațiilor interumane ce se stabilesc în procesul artistic). Acesta este cel ce are puterea de a determina stabilirea de **teme** de studiu, **probleme** de rezolvat în funcție de tematica aleasă, **situații** ce trebuie înțelese și **sarcini** concrete ce deriva de aici, în atingerea **scopului** conținut în chiar tema ridicată de conflictul inițial;

10. **concesie și cooperare** este un principiu esențial în arta teatrului, care stă la baza activității eficiente și echilibrate de grup, prin faptul că fiecare participant își dezvoltă capacitatea de a interveni atunci când este nevoie de el, la fel cum va ști să aprecieze când este momentul să facă un pas înapoi și să permită altora să intervină;

11. **cercurile de atenție** constituie un instrument de lucru - determinante spațiale, după cum urmează: cercul mic (spațiul care se descrie în jurul copilului-actor, altfel cunoscut drept spațiu intim); cercul mediu (se referă la încăperea/clasa/scena în care acționează copilul-actor și tot ceea ce acest spațiu conține) și cercul mare (descrie spațiul ce poate fi acoperit cu privirea până la linia orizontului – stradă, cartier, sat, oraș);

12. **punctul de concentrare** ajută la izolarea pe segmente a tehnicilor teatrale, care fiind complexe și suprapuse, pot fi astfel explorate detaliat; asigură controlul în Improvizație, unde, altfel, spiritul creator nedirecționat ar putea deveni o forță mai curând distructivă, decât stabilizatoare; asigură concentrarea copilului-actor asupra unui punct mobil și schimbător; concentrarea asupra unui punct îl eliberează în vederea acțiunii spontane și îl pregătește pentru o experiență mai mult organică decât cerebrală;

13. **spațiul scenic** reprezintă spațiul de lucru în care se desfășoară atelierul/cursul de teatru, care este clar delimitat și poate fi transformat conform temelor abordate (în funcție de situațiile scenice pe care grupul dorește să le creeze).

14. **aptitudini specifice teatrului** fac referire la imaginație, spontaneitate, folosirea plenară a simțurilor, coordonare, activarea memoriei afective, gândire asociativă, puterea de a empatiza, păstrarea atenției și atenția distributivă, armonizarea cu grupul”;

15. **creativitate în teatru** presupune patru tipuri de aptitudini reprezentative: sensibilitate față de problemele celuilalt/celoralți, disponibilitatea receptivă, mobilitatea și originalitatea. Preadolescenții creativi sunt mult mai receptivi față de impulsurile senzoriale, reacționând mai puternic la stimuli exteriori, modificându-se în trăirile interioare, în funcție de cunoașterea momentelor de viață din ce în ce mai variate. Reactivitatea crescută la stimulii exteriori nu poate fi considerată artă, însă acei oameni care au un aparat senzorial mult mai fin pot deveni creatori. Aptitudinile creative sunt perfectibile conform studiilor din psihologie. Dezvoltarea creativității în preadolescență generează rezultate excelente în existența și activitatea (chiar și nonartistică) din viața fiecărui individ.

16. **teatru educațional** se referă la o formă de realizare a unui proiect teatral în care implicarea fiecărui membru al echipei este relevantă pentru toate etapele și palierele de lucru, care promovează un mod de lucru creativ, democratic, cu rol în dezvoltarea culturală și prosoțială a preadolescenților. În teatru educațional primează dezbaterile problemelor de ordin social și dezvoltarea cognitiv-emoțională, doar într-o mică măsură finalitatea estetică.

17. **adevărul personal** constituie scopul creației scenice prin găsirea unui mecanism de gândire interior al fiecărui copil-actor asemănător cu modul de gândire al personajului creat. Astfel, se realizează finalitatea traseului Eu-Rol-Personaj, în care Eu-ul actorului se regăsește în Eu-ul personajului.

EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI PRACTICE (JOCURI)

Ce urmărim? Competențe specifice	Cum procedăm? Exemple de jocuri
<p>1.1. Dobândirea traseului de evoluție de la imaginație la empatie prin arta actorului</p>	<p><i>Radiografia</i> Descriere: Participanții se întind pe spate, cu fața în sus și cu mâinile de-a lungul corpului, respiră profund, se relaxează și închid ochii. Coordonatorul le indică să-și concentreze atenția pe ei înșiși, pornind de la interior până la exterior: „inspiră profund și relaxează-te, adu-ți concentrarea pe ceea ce ai pe interior, fiecare organ în parte și cum este el înlănțuit de restul... simți cum îți bate inima, simți cum se contractă și cum se relaxează, simți cum îți pulsează sângele, care circulă prin tot corpul, plămânii care te ajută să respiri, abdomenul care se mărește și se micșorează cu fiecare respirație, mușchii din tot corpul care se relaxează... inspiră adânc, profund și simte cum aerul inspirat se plimbă prin tot corpul tău, trece prin țesut și impregnează fiecare celulă a corpului tău... vizualizează multitudinea de celule care îți alcătuiesc corpul... încet, conștientizează cum piciorul drept se lasă greu, devine din ce în ce mai greu și lasă o urmă în podea, vizualizați cum vă ridicați și vedeți urma lăsată de piciorul vostru, adâncimea, forma, dimensiunea... (la fel se poate face și pentru restul membrelor) simțiți cum tot corpul se lasă greu, devine din ce în ce mai greu și se forma lui se imprimă în podea, vizualizați forma, adâncimea și dimensiunea create.” Se detaliază după acest model în funcție de creativitatea coordonatorului de joc și necesitățile grupului cu care se lucrează. La final, elevii așezați pe cerc împărtășesc ce au simțit. Este important să se exprime doar cine vrea, profesorul dându-le fiecăruia timp să proceseze experiența.</p> <p><i>Fabrica de obiecte</i> Descriere: Participanții formează un cerc și se plasează un obiect (pornind de la un obiect simplu și ajungând la unul mai complicat, de exemplu: minge, pix, ghiozdan, păpușă etc.) în centru. Pe rând, fiecare participant acționează cu obiectul, transformându-i utilitatea. Cei de pe margine îl observă și trebuie să își dea seama în ce s-a transformat obiectul inițial. De exemplu: dacă se mușcă din minge, aceasta devine măr; dacă pixul se pune la subraț, devine termometru etc.</p> <p><i>Călătorie în jurul lumii</i> Descriere: Participanții se deplasează în spațiul de lucru, fără să vorbească între ei și fără să se atingă. Coordonatorul îi conduce prin diferite situații, indicându-le medii conform cărora ei acționează: zăpadă – participanții merg ca și cum merg prin zăpadă; deșert – participanții se deplasează așa cum ar merge în Sahara, prin nisip și unde este foarte cald; nisipuri mișcătoare; miere; ploaie ș.a.m.d. la el. Cel din centrul cercului revine pe cerc, iar în centru se așază</p>

	<p>cel la care a rămas mingea.</p> <p>Dimineața mea Descriere: Participanții relatează, pe rând, ce-au făcut în dimineața zilei curente. Coordonatorul se asigură că ei rememorează pas cu pas toate acțiunile pe care aceștia le-au făcut, de la trezitul din pat (pe ce parte, în ce fel ș.a.m.d.) până la ieșitul din casă (cu ce picior, cu ce mână au închis ușa, unde au pus cheia în ghiozdan ș.a.m.d.), chiar și micile acțiuni supra cărora nu ne aplecăm atenția în viața de zi cu zi, precum: legatul șireturilor, care face parte din acțiunea mare a se încălța; încheiatul nasturilor la geacă; prinsul părului în coadă</p> <p>Strângere de mână Descriere: Participanții sunt împărțiți în două grupe cu număr egal de persoane. Un grup închide ochii. Celălalt își alege câte un partener fără să vorbească și să dea noroc cu acesta. În funcție de calitatea atingerii și de informațiile înmagazinate anterior despre colegii săi, copilul cu ochii închiși trebuie să ghicească cu cine a dat mâna. Rolurile se inversează.</p>
<p>1.2. Înțelegerea conflictului ca element esențial în dinamica scenică</p>	<p>Cedează locul Descriere: Participanții formează un cerc, se alege un voluntar, care se așază în centrul cercului. Aceștia fără să vorbească își aleg un partener (prin contact vizual) de pe partea opusă a cercului, excluzând partenerii din imediata apropiere. Cei care fac contact vizual decid împreună să facă schimb de locuri între ei, astfel încât cel din mijloc să nu reușească să ocupe unul dintre locuri lăsate libere pe durata traseului. În momentul în care locul a fost ocupat de participantul din centrul cercului, în mijloc rămâne participantul al cărui loc a fost ocupat și jocul continuă.</p> <p>Parada cărților de joc Descriere: Fiecare participant primește câte o carte de joc, la care nu se uită și pe care o ține deasupra frunții, astfel încât ceilalți participanți să o vadă. Se formează un culoar (de fani), alcătuit din două linii cu număr egal de participanți, prin care trece fiecare participant pe rând. În funcție de numărul cărții pe care acesta o deține, fanii aplaudă și au reacții sonore de mai mică sau mai mare intensitate (la 2 nu se aplaudă deloc și la apariția Asului, intensitatea uralelor atinge nivelul maxim). Fiecare participant ghicește ce carte deține. Astfel, întregul grup poate observa care sunt reacțiile lor în funcție de statutul pe care îl au în diferite medii sociale: la școală, acasă, la locul de joacă ș.a.m.d., depistând totodată și principalele cauze declanșatoare de conflict.</p> <p>Cine are puterea? Descriere: Participanții sunt împărțiți în perechi. Cei care nu lucrează sunt așezați în semicerc. Pe rând, membrii unei echipe pornesc din colțuri opuse ale sălii și se întâlnesc la un punct de mijloc, fiecare dintre ei încercând să îl domine pe partener. Când se întâlnesc, îngheață în poziția unor statui, iar restul colegilor îi observă și stabilesc, în funcție de atitudine (reflectedă prin poziția corporală), cine are puterea. Perechea reface traseul până când fiecare partener experimentează statutul mai puternic și reușesc</p>

	<p>de asemenea să găsească o ipostază de echilibru în care puterea este împărțită în mod egal.</p> <p>Vreau ce ai tu</p> <p>Descriere: Fiecare dintre participanți își alege un obiect din sala de lucru, încercând să fie cât mai diferit față de celelalte obiecte alese. Se așază pe cerc și observă obiectele alese de colegii săi. Coordonatorul le cere să își aleagă fiecare câte un obiect preferat al altui participant. Pe rând, fiecare se duce la posesorul obiectului preferat și negociază schimbul de obiecte. Coordonatorul monitorizează conversația și încurajează chiar și refuzul schimbului dacă este cazul. Astfel, participanții înțeleg valoarea conflictului și acceptarea rezultatelor.</p> <p>Uite problema, nu-i problema</p> <p>Descriere: Participanții formează un cerc și creează o poveste împreună, bazându-se pe apariția unor probleme și rezolvarea acestora, folosind sintagmele: <i>din fericire</i> și <i>din păcate</i>. Cel care începe povestea, creează contextul poveștii, iar ceilalți continuă.</p> <p>Exemplu: Copil 1 – <i>A fost odată ca niciodată, un copil care voia să se facă circar.</i> Copil 2 – <i>Din nefericire, acesta nu putea să sară.</i> Copil 3 – <i>Din fericire, sora lui mai mare i-a cumpărat o trambulină.</i> Copil 4 – <i>Din nefericire, șoricelul nu avea spațiu în casă pentru trambulină.</i> Copil 5 – <i>Din fericire, un vecin l-a primit în casa lui mai spațioasă ca să-și monteze trambulina</i></p>
<p>2.1. Identificarea problemelor sociale cu valoarea teatrală</p>	<p>Situații de viață</p> <p>Descriere: Participanții sunt împărțiți în grupuri de două persoane. Fiecare pereche propune o acțiune și un loc de desfășurare al acesteia, improvizând un dialog bazat pe propriul stil de viață (de exemplu: în curtea școlii, Maria și George se joacă cu mingea). Fiecare grup de lucru prezintă momentul celorlalți participanți. La indicația coordonatorului de „stop”, cei doi îngheață (rămânând în poziția unor statui), iar coordonatorul întreabă: „Cum credeți că acționează X?”, „Cum credeți că răspunde Y?” ș.a.m.d. (de exemplu: George o lovește pe Maria cu mingea, cum credeți că reacționează Maria? – <i>Maria plânge, Maria îl lovește cu mingea înapoi pe George, Maria râde, Maria fuge în clasă</i> – posibile răspunsuri). Dacă unii dintre participanții nimeresc răspunsul de cei doi care lucrează, jocul continuă, fiind preluat de perechea care a ghicit.</p> <p>Pronosticul meseriei</p> <p>Descriere: Fiecare dintre participanți alege mintal o persoană din grupul de lucru. Pe rând, fiecare spune ce meserie crede că ar putea avea colegul său, argumentând ideea, fără să-i menționeze numele. Ceilalți colegi numesc persoana despre care se vorbește pe baza informațiile oferite în argumentare.</p> <p>Campania electorală</p> <p><i>Etapa 1:</i> Exercițiu se lucrează în grup, alegându-se pe rând câte un voluntar care prezintă colegilor o platformă electorală, stabilindu-și o țintă concretă: modul în care structurează/restructurează, îmbunătățește/modernizează organizarea clasei, școlii, cartierului, orașului, țării. Elevii trebuie să fie conștienți de</p>

	<p>rolul pe care îl au în acel moment, și anume de om politic. Pregătirea discursului poate fi făcută fie spontan, fie elaborată din timp (profesorul le poate da o săptămână de gândire și alegea a temelor de discuție, dar nu de stabilire și învățare de replici). După încheierea discursului colegii pot începe să pună întrebări născundu-se astfel un dialog viu între omul politic și alegători.</p> <p><i>Etapa 2:</i> În pregătirea exercițiului grupul de lucru va căuta în textele dramatice situații asemănătoare (de exemplu actul III din <i>O scrisoare pierdută</i> de I.L.Caragiale). Pornind de la discursul formulat în etapa 1, unde replicile nu erau învățate ci spontane, elevii vor introduce rând pe rând replici din fragmentul dramatic ales. Se poate crea un melanj între replicile piesei și ideile elevului. Finalitatea exercițiului nu este montarea unui moent scenic din Caragiale ci realizarea unei dezbatari publice credibile, coerente și ancorate în realitatea contemporană.</p> <p><i>Tineri de pretutindeni</i></p> <p><i>Etapa 1:</i> se proiectează în clasă o serie de filme documentar sau artistice propuse de elevi despre viața adolescenților din alte țări, continente, cu probleme de viață diferite de cele din țara noastră. La sfârșitul filmelor se dezbate problemele care apar în filme. Pe același principiu se vor face proiecții de filme despre viața adolescenților din România cu specială privire asupra comunităților defavorizate. În dezbaterile de la sfârșitul proiecțiilor se vor căuta și rezolvări concrete pentru problemele celor afectați.</p> <p><i>Etapa 2:</i> Clasa se împarte în două grupuri, grupul tinerilor din zone defavorizate și grupul voluntarilor care vor să rezolve problemele. Prin jocuri simple de improvizație, fără texte stabilite, dar cu situații foarte clare de viață inspirate din filmele văzute elevii vor crea mici momente scenice ținând cont de rolurile pe care le au.</p>
<p>2.2. Formularea de scenarii de teatru inspirate din situații reale de viață</p>	<p><i>Lucruri despre mine</i></p> <p>Fiecare participant scrie, fără să analizeze prea mult, 17 lucruri despre el, pe care vrea să le împărtășească cu restul grupului. Apoi, fiecare citește lista. Restul grupului ascultă cu atenție, încercând să nu aibă reacții vizibile, își notează câte o propoziție dintre cele 17 ascultate de la colegi. La final toată lumea va împărtăși lucrurile pe care le-au ales/plăcut/li s-au părut interesante de la restul colegilor. Pentru următoarea întâlnire elevii vor pregăti o scurtă povestire pornind de la propozițiile alese de la partenerii de lucru. Poveștile se vor citi, pe rând în grupul de lucru.</p> <p><i>Azi dimineață</i></p> <p>În grupuri de câte doi elevii sunt rugați să se privescă și să continue propoziția propusă de partenerul A. Toată lumea pornește exercițiul de la aceeași replică: <i>Când m-am trezit azi dimineață, am deschis fereastra și am văzut...</i> B preia propoziția și o continuă până în punctul în care A preia controlul. Exercițiul durează aproximativ 10 minute, timp în care profesorul ghidează verbal grupurile de lucru (încercați să descrieți problema descoperită, găsiți intriga poveștii, găsiți finalul întâmplării). La</p>

	<p>final fiecare cuplu își va prezenta povestea creată.</p> <p>Cinci cuvinte Profesorul dă grupului de lucru cinci cuvinte, alese aleatoriu, cât mai diferite (de exemplu: casă, ficus, zeu, dinți, umed). Fiecare elev are la dispoziție 10 minute să scrie o scurtă poveste folosindu-se de aceste cuvinte. La final se vor citi propunerile. Jocul poate continua, iar propunerile pot să vină și din partea elevilor.</p> <p>Vocea animalelor În grupuri de câte 4 elevi se va crea o poveste pornind de la o situație reală din viața adolescenților. Profesorul va alege cu fiecare grupă o temă de interes cum ar fi violența domestică, abandonul școlar, migrația. În loc de personaje umane se vor constru personaje fantastice, animale care cuprind caracteristicile personajelor care reies din situația dramatică propusă. Elevii au la dispoziție 15 minute să creeze un dialog dintre aceste animale. Poveștile se ascultă apoi în grupul de lucru extins. Se analizează moduri în care situația a fost rezolvată și alte eventuale propuneri de remediere a situațiilor puse în discuție.</p> <p>Scenariul clasei În urma discuțiilor cu întreaga clasă se alege o temă de interes semnificativă pentru fiecare individ. Tot împreună, se vor alege personajele și situațiile care pot fi transpuse în scenarii dramatice. În grupe de lucru mai restrânse, participanții vor lucra în vederea redactării scenariului de teatru. La următoarea întâlnire se vor citi scenariile. Din fiecare poveste propusă se vor extrage replici, momente, descrieri pentru a fi integrate într-o piesă comună. La final grupul de lucru va avea o piesă la care a contribuit întreg colectivul. Jocul poate continua alegându-se mereu, alte teme, personaje (reale sau fantastice), grupurile de lucru fiind mereu altele. Temele pot fi de asemenea preluate din marile opere literare studiate la clasă.</p>
<p>3.1. Înțelegerea limbajului regizoral în arta teatrului</p>	<p>Primele răspunsuri față de textul piesei Se alege un text dramatic pe care elevi vor să-l realizeze ca mini spectacol. Elevii lucrează în grupuri de câte minim cinci, maxim zece elevi. Primul grup se va ocupa cu elaborarea unei liste de fapte și întrebări ce se ridică la lectura textului. Fapte, înseamna acțiuni importante ale personajelor, întrebările se nasc atunci când se analizează acțiunile. Al doilea grup se va ocupa de organizarea informațiilor existente despre ceea ce a existat înainte de începerea acțiunii piesei. Al treilea grup se va ocupa de organizarea spațiului în funcție de detaliile descrise în text. Se va ține cont de parametrii UNDE, CÂND au loc acțiunile.</p> <p>Un alt grup se va ocupa de realizarea biografiei personajelor. La finalizarea exercițiului se vor aduna toate informațiile care devin documentarea pentru realizarea momentelor scenice.</p> <p>După realizarea fazei de documentare, de comun acord cu membrii grupului se va realiza distribuirea actorilor în roluri.</p> <p>Formarea și organizarea viziunii asupra rolului Elevii se vor împărți în patru grupuri care vor face</p>

	<p>următoarele activități: Grupul I va descoperi, analiza și nota gândurile personajelor despre ele însele. Grupul al II-lea va descoperi, analiza și nota relațiile dintre personaje. Grupul al III-lea va propune exerciții de improvizație prin care colegii din Grupul al IV-lea vor putea să își asume rolurile pe care le-au primit în scurte scene improvizate. Se va ține permanent cont de parametrii scenici: UNDE are loc acțiunea, CÂND are loc acțiunea și DE CE are loc acțiunea.</p> <p>Crearea universului piesei</p> <p>Clasa se împarte în grupuri de lucru care au misiunea de a: alege muzica ce va fi folosită (în funcție de situația scenică, timpul și spațiul unde are loc acțiunea), decorurile (în funcție de situația scenică, timpul și spațiul unde are loc acțiunea, dar și de posibilitățile materiale ale clasei), costumele. Există și un grup care, prin imaginație și creativitate, ajută la schimbarea identității obiectelor pe care le au la îndemână, dar pot deveni sprijin în spațiul scenic. De exemplu, o pânză albastră poate deveni un râu, un vas cu apă poate fi un lac, iar un sunet creat din foșnet de hârtii sau expirații poate sugera un vânt puternic pe o mare agitată.</p>
<p>3.2. Utilizarea elementelor de scenografie, coregrafie, multi-media în construcția spectacolului de teatru</p>	<p>Puzzle teatral</p> <p>Grupul de lucru citește cu atenție scenariul ales în vederea construirii spectacolului de teatru. În prima etapă se va citi textul <i>alb</i> fără nicio interpretare pentru înțelegerea tuturor problemelor fiecare rol în parte. Elevii vor urmări modul în care se caracterizează, autocaracterizează și mai ales justificările acțiunilor pe care le fac. Rolurile nu se fixează, fiecare elev poate să citească de fiecare dată alt rol.</p> <p>Bal mascat</p> <p>Participanții își vor alege câte un rol din scenariul dramatic. Fiecare elev se va gândi cu ce este îmbrăcat și care este melodia care îl definește. La ora de curs se va organiza un bal mascat, asemena celui din <i>Romeo și Julieta</i>. Participanții vor veni costumați, fără să spună ce personaje au ales. Se va face o defilare a costumelor, pe ritmul melodiilor alese de elevi, care poate fi completată eventual cu rostirea câtorva replici, nu din scenariu ales, dar specifice personajului ales. Toți participanții vor încerca să ghicească cine e ce personaj, analizându-i și chiar purtând o dicuție cu fiecare, încercând să păstreze cât mai multe caracteristici ale personajului ales de ei. Cu cât mai mulți elev aleg același personaj, cu atât mai distractiv căci se pot observa multitudinea de opțiuni. La final, se vor alege în grup, cele mai interesante propuneri de costume și muzică pentru a fi păstrate în spectacolul clasei.</p> <p>Spune un monolog</p> <p>Într-o piesă de teatru, <i>monologul dramatic</i> este de fapt o replică mai lungă și reprezintă un moment în care personajul își exprimă punctul de vedere, face o confesiune, are un moment de slăbiciune, are o puternică nemulțumire, are un moment de mare bucurie pe care simte nevoia să-l spună cuiva, ține un</p>

	<p>discurs, analizează cu voce tare o situație. Un monolog se poate adresa unui partener, sau mai multor parteneri,. De obicei, atunci când un personaj susține un monolog este singur pe scenă. Singuratatea actorului însă este un neadevăr. Realitatea este că actorul nu e niciodată singur pe scenă căci, chiar dacă nu are un alt actor alături, are o sala întreaga care îl ascultă. De aceea, atunci când un actor spune un monolog pe scenă el își alege un partener din public. Exista și posibilitatea ca un personaj să se autoanalizeze într-un moment de singurătate. Atunci el spune un <i>solilocviu</i>. Chiar dacă este monolog sau solilocviu, momentul trebuie să realizeze o comunicare scenică directă, reală cu oameni reali în care importante sunt temele de dezbatere, problemele pe care trebuie să le rezolve personajul, întrebările cărora le caută răspuns.</p> <p>În <i>Laboratorul de teatru</i> este indicat ca fiecare elev să spună un monolog. Fie că este extras dintr-un text dramatic, fie că este scris de un coleg, fie că este scris chiar de elevul care îl prezintă, monologul parcurge aceiași pași ca în orice alta situație scenică: înțelegerea textului, a problemelor ridicate, descoperirea mecanismului de gândire și acțiune a rolului ales și asumarea, adică găsirea de asemănări dintre povestea de viața personală a actorului și povestea personajului. Finalitatea susținerii unui monolog poate fi credibilă doar în momentul în care actorul crede cu adevărat, conform principiului <i>ce-ar fi dacă mi s-ar întâmpla mie</i> în situația pe care o analizează/dezvoltă în fața personajului. „Dacă eu cred și publicul va crede cu adevărat în povestea mea” este singurul drum către o creație actoricească de valoare.</p>
--	--

BIBLIOGRAFIE

1. Apostol, Radu, *Teatru ca metodă. Teatru educațional*, UNATC Press, București, 2018
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Teatru_ca_metoda_Teatru_educational.pdf
2. Apostol, Radu, *Teatru social. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*, UNATC Press, București, 2018
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Radu_Apostol_Teatru_social.pdf
3. Bețiu, Mihaela, *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București, 2018
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Mihaela_Betiu_elemente_de_analiza.pdf
4. Boldășu, Romina, *Despre expresivitate corporală în arta actorului*, UNATC Press, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Romina_Boldasu_Despre_expresivitate_corporala_in_arta_actorului.pdf
5. Ciocșirescu, Thomas, *Curs de vorbire pentru actori și formatori*, București, UNATC Press, 2017
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Curs_de_vorbire.pdf
6. Ciocșirescu, Thomas, *Cuvântul în arta teatrului*, UNATC Press, București, 2018
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Thomas_Ciocsirescu_Cuvantul_in_arta_teatrului.pdf
7. Darie, Bogdana, *Curs de arta actorului*, UNATC Press, București, 2015
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Curs_de_arta_actorului.pdf
8. Darie, Bogdana (coord.), *Basmе și povești românești. Dramatizări pentru copii și adolescenți*, UNATC Press, București, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/bogdana_darie.pdf
9. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Jocuri teatrale de la A la Z*, UNATC Press, București, 2018
10. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Arta teatrului pentru liceeni*, UNATC Press, București, 2017
11. Gîlea, Marius, *Despre improvizație*, UNATC Press, 2018
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/MariusGilea_despre_improviatie.pdf
12. Gîlea, Marius, *Primii pași în arta actorului: curs practic*, București, UNATC Press, 2017
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/curs_Marius_Gilea-Primii_pasi_in_arta_actorului.pdf
13. Jianu, Magda; Jicman, Andreea; Sehlanec, Romina; Trifan, Bianca; Bădoi, Victor, *Gramatica prin jocuri teatrale*, UNATC Press, București, 2018
-
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Gramatica_prin_jocuri_teatrale_ebook.pdf
14. Lucaci, Liviu, *Nașterea actorului*, UNATC Press, București, 2017

15. Muscalu, Dragoș, *Improv. Noțiuni de bază și exerciții*, UNATC Press, 2019 - https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/Dragos_Muscalu_Improv.pdf
16. Popa, Camelia (coord.), *Managementul grupului în pedagogia teatrală și cinematografică*, UNATCPress, 2019
https://www.unatc.ro/cercetare/pedagogie/pdf/camelia_popa.pdf
17. Spolin, Viola, *Improvizație pentru teatru*, ediția 1999, UNATC Press, București, 2008 - <https://cuvintepresate.files.wordpress.com/2012/11/improvisation-for-the-theatre-viola-spolin.pdf>
18. Stanislavski, Konstantin Sergheevici, *Munca actorului cu sine însuși*, vol. 1 și 2, Nemira, București, 2018/2014
19. xxx *UNATC Journal of Drama Teaching*, UNATC Press, revistă de pedagogie teatrală, <https://unatcjournalofdramateaching.wordpress.com/>

Grup de lucru

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Prof. univ.dr. habil. Bogdana DARIE CREȚU – coordonator	UNATC „I.L.Caragiale” București
Conf.univ.dr. habil. Camelia POPA	UNATC „I.L.Caragiale” București
Lector univ.dr. Dana ROTARU SUCIU	UNATC „I.L.Caragiale” București
Dr. Romina BOLDAȘU	UNATC „I.L.Caragiale” București
Drd. Andreea JICMAN	UNATC „I.L.Caragiale” București
Drd. Victor BĂDOI	UNATC „I.L.Caragiale” București
Prof. Raluca IVĂNUȘ - consultant	Colegiul Național Bilingv „George Coșbuc” București